

Jak si ušít gotické boty

Ahoj všem Danarům. Jelikož je stále hlad po středověkých botách a mnohým Danarům chybí k dokonalosti jejich dobového oděvu, rozhodl jsem se připravit stručný návod na to, jak si takové boty vyrobit. Zavzpomínám-li na své dětství, vyrobil jsem si takové podobné botičky, když mi bylo 12 let, akorát šlo o indiánské mokasíny, které se níže uvedeným botám velice podobají. Pokud jsem to zvládnul já, bude to pro vás s Vašimi zkušenostmi získanými na Danaru o to větší hračka. Získáte tak svoje vlastní boty, přímo na vaši nohu, takže skvělé do terénu a hlavně si s nimi budete moci dělat, co chcete. Odpadne vám dlouhodobé šetření a můžete si za uspořené denáry koupit něco jiného do výbavy, nebo je prohrát po vzoru pana Galdrina v kostkách. Navíc vás bude hrát útěcha, že jste dokázali něco, co většina Danarů před vámi nedokázala, jelikož jsem jim boty šil já a to strojově. Takže s chutí do díla.

- 1) Zapomeňte na boty, které nosíme. Šili jsme je v době počátečních znalostí historie – tudíž nejsou dobové. Vy si uděláte lepší a dobovější.
- 2) Než začnete řezat drahou kůží, je lepší udělat prototyp z obvyčejnějšího materiálu jako koženky nebo plátna. Zjistíte tak možné chyby a střih můžete patřičně upravit. Když vše sedí, botu rozpáráte a získáte konečný střih pro použití kůže.

Boty, které můžete vyrábět: 14. – 15. st.

Nálezy v muzejních sbírkách

Repliky nálezů – inspirace pro vás

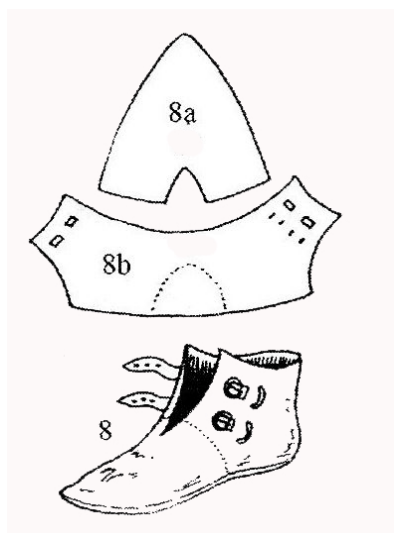

Materiál

Zde bych připomněl jedno oblíbené rčení, které se týká ostatně celé výroby bot – Kdo nechce, hledá důvod, kdo chce, hledá způsob. Za mých mladých let, tedy v mých 12-ti, žádné obchody stylu „kutil“ neexistovaly, takže se hledalo, až se našlo – stará kožená taška, kus žíněnky, starý kožený kabát a pod. Máte tuto možnost, nebo tu snadnější – uprosit rodiče a zajít do kutila nebo do řemeslných potřeb. Pak je tu také druhá excelentní vymoženost, která z nás dělá líné špekouny, za mého mládí nebyla – internet. Než se pustíte do díla, nebo objednávky, doporučuji konzultaci, případně přivést vzorek kůže na Danar, abychom posoudili její vhodnost. Ne každá to totiž vydrží. Šijeme pochopitelně navoskovanou sedlářskou dratví.

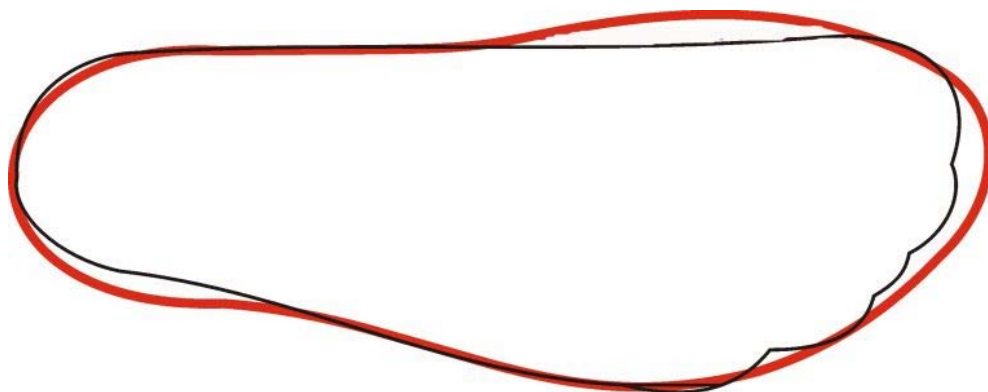
Střih a šití

Střihů je celá řada. Důležité k výrobě střihu jsou míry vaší nohy. Pro názornost jsem vybral jednu botu pouze ze tří kusů (podešev není na obrázku), aby jste snáze pochopili získání rozměrů.

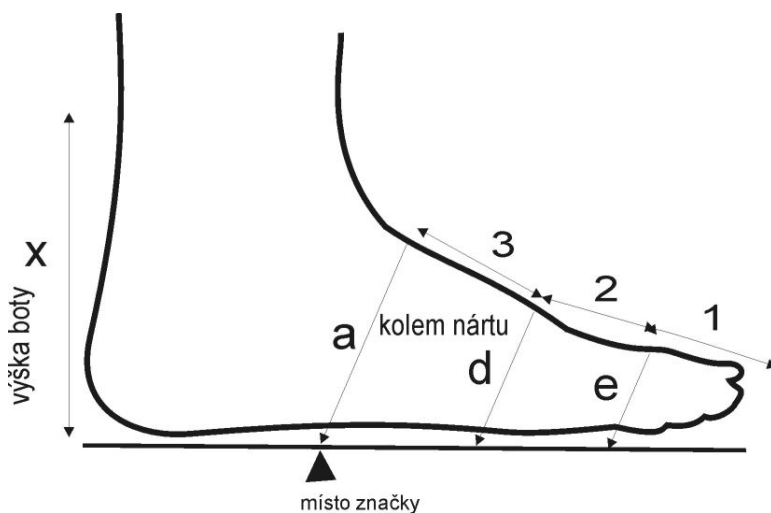

Až budete prototyp boty zkoušet na noze, pamatujte, že se originál z kůže bude namáčet a vytahovat podle chodidla. Prototyp by měl tedy být těsný.

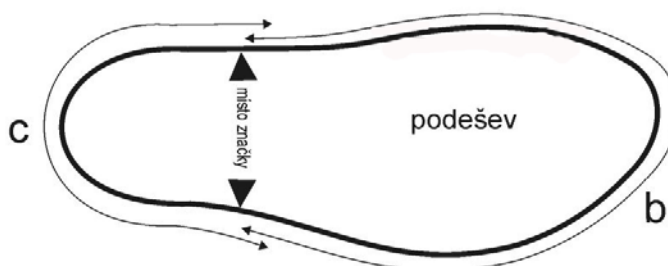
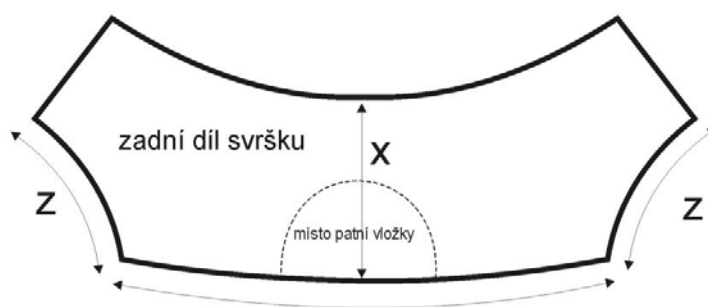
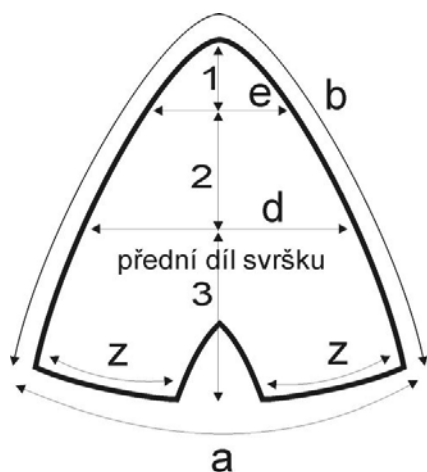
- 1) obkreslete chodidlo
- 2) na tvar chodidla nakreslete co nejtěsněji tvar podešve, který musíte přizpůsobit rozměrům chodidla

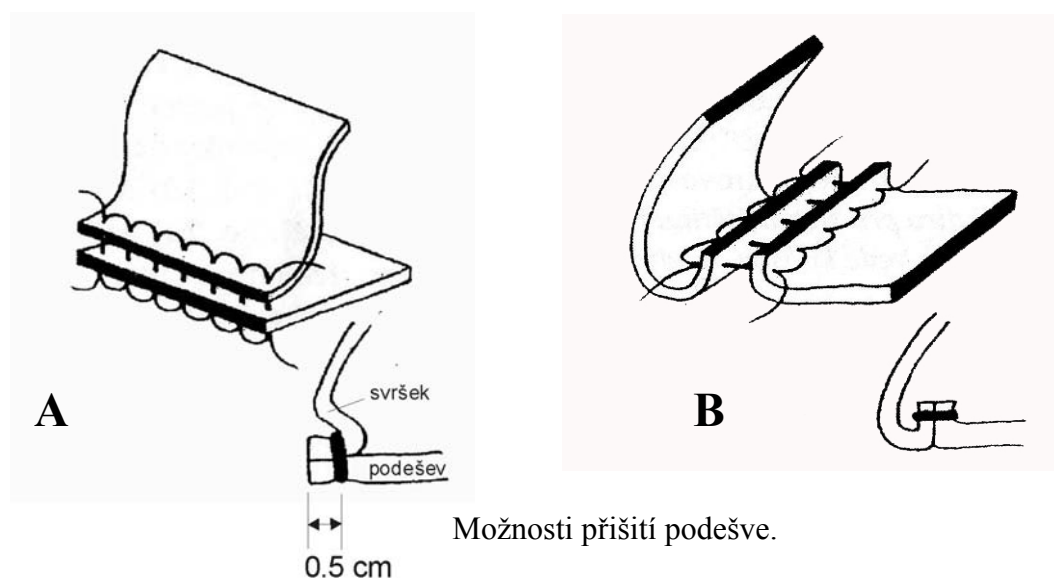
- 3) položte nohu na podešev a v nejvyšším místě nártu změřte rozměr (a), tam, kde se vám metr dotýká po obou stranách chodidla podešve, si nakreslete značku
- 4) změřte přes nárt další rozměry (d) a (e) a od špičky nohy vzdálenosti 1,2,3 tam, kde jste měřili nárt

- 5) narýsujte přímku dlouhou 1,2,3 a k ní kolmice a,d,e v patřičných vzdálenostech obrázku
- 6) podle značek na podešvi změřte rozměry b a c a nezapomeňte přidat k (c) něco na přesah k šití
- 7) nyní máte všechny rozměry na vykreslení předního dílu svršku
- 8) po jeho nakreslení získáte (z), (x) si určíte podle sebe, můžete se inspirovat podle vašich kotníkových bot

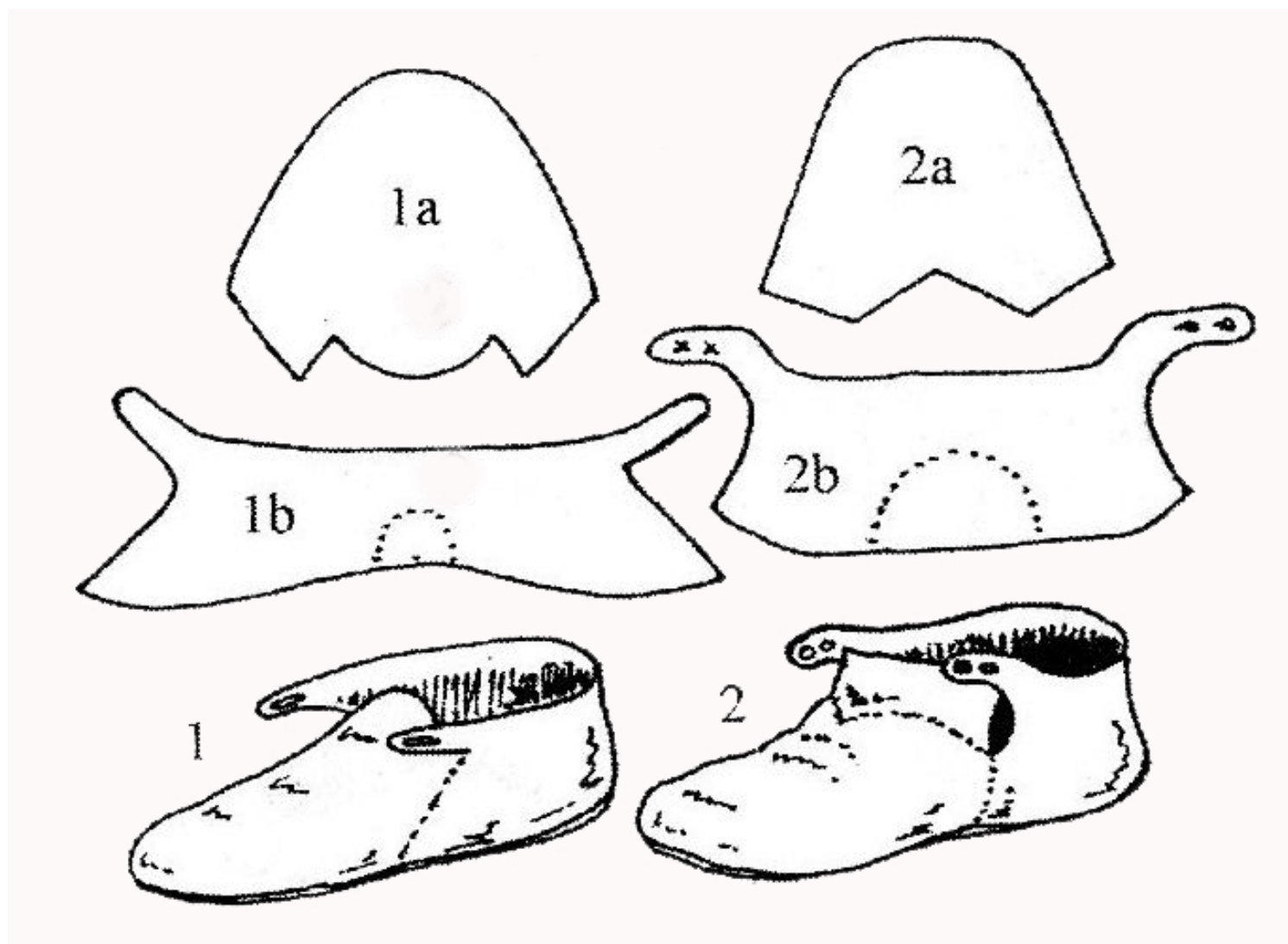
- 9) slepíte zadní díl a přední díl svršku v místě (z) podle změřeného přesahu, tak aby výsledný obvod celého takto slepeného svršku odpovídal obvodu podešve a sešíjete sedlářským stehem v místě (z) – šilo se i různými skrytými stehy viz příloha, ale pro naše účely nám sešítí přes sebe bude stačit
- 10) v místě paty je dobré svršek vyztužit našitím patní vložky obloukovitého tvaru zevnitř svršku hladkou stranou kůže dovnitř boty
- 11) teď už jen zbývá nalepit a sešít svršek s podešví- možnosti jsou také různé, ale zkušenosti máme hlavně se způsobem A. Šířka slepení cca 0,5 cm a vzdálenost stehu od okraje také 1/2cm – pozor – při lepení za svršek moc netahejte, kůže se může vytáhnout a tím se obvod zvětší a nevyjde vám na obvod podešve

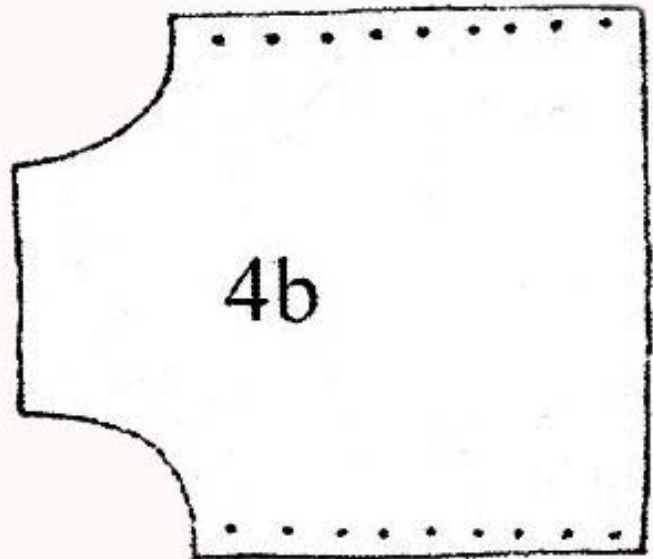
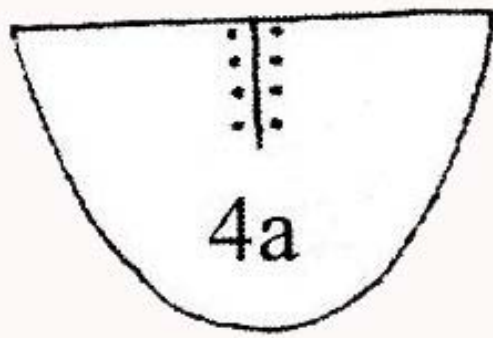

- 12) celá bota se nalepí podešví na podrážku – to bychom společně udělali na Danaru, jelikož máme kvalitní obuvnické lepidlo. Podrážku musíme novodobě nahradit gumovou – dá se koupit v potřebách pro kutily jako obuvnická guma, kde vám ji uříznou na váhu – doporučuji silnější, alespoň 1cm. Její tvar uříznete podle tvaru šablony podešve. Je dobré vlepit patní klínek, aby noha nebyla na plocho
- 13) pokud je vše pohromadě, smirkovým papírem zabrousíte okraje podrážky a podešve, aby pěkně lícovaly. Našijeme přezky - budou k dispozici na Danaru, nebo vyřízneme otvory pro řemínky
- 14) po zaschnutí je třeba celou botu namočit a nazout, případně vytvarovat vycpáním do přesného tvaru chodidla
- 15) až boty uschnou, je třeba je natřít barvou, případně lihem nebo lihovým mořidlem, po zaschnutí ztvrdnou ve tvaru a je potřeba je dobře namastit, aby lehce změkly a nepopraskaly. Zároveň je tím naimpregnujete proti vodě
- 16) dovnitř boty je vhodné dát ortopedickou vložku, aby se vám neničilo chodidlo
- 17) hurá na Danar

Tento postup měření a šití lze aplikovat i na ostatní stříhy. Stačí trochu přemýšlet, měřit a experimentovat s prototypem. Možná naleznete staré boty, ze kterých lze použít a upravit svršky. Ale „šité na míru jsou šité na míru“ a navíc „vlastnoručně“ šité. Za víkend se to dá zvládnout, tak hodně štěstí a trpělivosti při výrobě. Když si nebudete vědět rady, stačí se zeptat.

Základní stříhy podle Ing. Romana Vaverky

4

